

16.10.2018

Pelastuskomentaja

**Lausunto kaupunginhallitukselle sisäministeriön lausuntopyyntö
Helsingin pelastuskoulua koskevan päätöksen kumoamisesta**

HEL 2018-010446 T 09 05 01

Lausunto

Sisäministeriö on pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa päätösluonnoksesta, jolla sisäministeriö kumoaa Helsingin kaupungin Pelastuskoulun toimiluvat koskien palomiesten ja paloiesimiesten ammattitutkintoja. Päätösluonnoksen mukaan syksyllä 2019 käynnistyvä pelastajakurssi olisi pelastuskoulun viimeinen. Sisäministeriö perustelee päätösluonnostaan sillä, että olisi yhteiskunnan kokonaisedun kannalta toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua keskittää koulutus kokonaan Pelastusopistolle.

Helsingin kaupungin pelastuslaitos vaatii, että sisäministeriö luopuu suunnitellusta päätöksestä peruuttaa Pelastuskoulun toimiluvat.

Huomioiden peruuttamispäätöksen aiheutuvan uhkan Helsingin pelastuslaitoksen strategisen suorituskyvyn alentumiselle, päätöksen kokonaistaloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset, pelastustoimen koulutusuudistuksen suunnittelun keskeneräisyyden sekä mahdollisesti toteutuvan maakuntauudistuksen vaikutukset pelastuslaitoksen toimintaedellytyksiin Helsingissä ja Uudellamaalla, sisäministeriön päätösluonnos on perusteeton ja sen ajoitus on väärä.

Helsingin kaupungin pelastuslaitos katsoo, että pelastajakoulutuksen järjestäminen Helsingissä, tai sen siirto kokonaisuutena valtion Pelastusopistolle, on ratkaistava yhdessä pelastustoimen koulutusta koskevan kokonaisuudistuksen kanssa huomioiden Helsingin ja Uudenmaan pelastuslaitosten koulutustarpeet maakuntauudistuksen mukaisen Uudenmaan pelastuslaitosfuusion tultua toteutetuksi.

Perustelut

Ensihoitokelpoisen ammattihenkilöstön saatavuus

Helsingin kaupungin Pelastuskoulun erityispiirre on sen vahva kytkentä ensihoitopalvelun tuotantostrategiaan. Pelastuskoulussa ensihoidon opetusjakso on toteutettu yhteistyössä Metropolia ammattikorkeakoulun kanssa ja on laajuudeltaan 7,5 opintopisteen verran Pelastusopiston vastaavaa jaksoa laajempi. Tämä mahdollistaa opiskelijoiden perehtymisen pääkaupungin ensihoitojärjestelmään, ohjatun harjoittelun laitoksen ensihoitoyksiköissä sekä pakolliset työssäoppimisjaksot, joissa opiskelijat osallistuvat ensihoidon tehtäviin.

Postiosoite

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin

Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro

Alv.nro

16.10.2018

Pelastuskomentaja

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto antaa pelastajalle terveydenhuoltoalan ammattihenkilön pätevyyden ensihoitopalveluun, joka mahdollistaa kahden pelastajan toimimisen työparina perustason ensihoitoyksikössä (STM asetus ensihoitopalvelusta 340/2011 8 §). Helsingin pelastuslaitoksella kaikki palomiehet suorittavat työn ohessa ensihoitoon erikoistuneen lähihoitajan ammattitutkinnon ja saavat näin terveydenhuoltoasetuksen mukaisen kelpoisuuden ensihoitotehtäviin.

Pelastuskoulussa suoritettua ammattitutkinnon ansiosta pelastajat voivat suorittaa lähihoitajatutkintoon vaadittavat opinnot Stadiassa noin yhdessä vuodessa, kun lähialueen pelastuslaitoksien vastaavat oppisopimuskoulutukset kestävät noin kaksi vuotta. Stadin aikuisopiston arvon mukaan Pelastuskoulun käyneille oppisopimuskoulutus sisältää noin 29 lähipäivää, kun se pelastusopistopohjaiselle opiskelijalle lähentelee 50 lähikoulutuspäivää. Pelastuskoulun ensihoito-opetuksen tuotanto Metropolia –ammattikorkeakoulussa takaa opintojen hyväksi luettavuuden toisin kuin Pelastusopiston tutkinnossa.

Pelastuskoulun lakkauttamisen myötä Helsingissä menetetään pelastajakoulutuksen kytkentä sekä terveydenhuollon ammattitutkintoon, että perehtyminen pelastuslaitoksen ensihoitojärjestelmään.

Metropolia –ammattikorkeassa suoritettua Pelastuskoulun ensihoito-opinnot ovat paitsi nopeampi väylä ensihoitoon erikoistuneeksi lähihoitajaksi, myös valmis kanava kouluttaa palomiehistä hoitotasolle kelpaavia terveydenhuollon ammattihenkilöitä (ensihoitaja-AMK) Metropoliasa ilman, että työelämäkytkentä pelastuslaitokseen ja ensihoitotyöhön samalla katkeaa. Pelastuskoulun Metropoliasa suoritettua opintopisteet ovat suoraan hyväksi luettavissa hoitotason AMK – ensihoitajatutkinnossa. Metropolia ammattikorkeakoulu puoltaa Pelastuskoulun säilyttämistä (liite).

Pelastusopisto ei nykymallissaan kykene tarjoamaan Pelastuskoulun verrattavaa ensihoito-opetusta. Helsingin pelastuslaitoksen kannalta on kriittistä, että pelastajakoulutukseen sisältyvän ensihoitokoulutuksen hyväksi luettavuus säilyy myös jatkossa. Muutoin on uhkana, että terveydenhuoltoasetuksen mukaisen kelpoisuuden hankkiminen uusille pelastajille vaikeutuu. Lähihoitajakoulutuksen pidentyminen tulee nostamaan pelastuslaitoksen oppisopimuskoulutukseen sidottuja työaika-kustannuksia nykyiseen verrattuna arviolta yli 60 %.

Uhkat Helsingin turvallisuudelle

Kiireellisen ensihoitopalvelun tuotanto on keskeinen osa pelastuslaitoksen strategista suorituskykyä. Pelastuslaitoksen kaikki noin 400 ensihoitoon koulutettua palomiestä ovat joustavasti käytettävissä sekä pe-

---

Postiosoite

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin

Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro

Alv.nro

16.10.2018

Pelastuskomentaja

---

lastustoimintaan että ensihoitoon niin arkipäivän tilanteissa kuin massiivisia resursseja vaativissa suuronnettomuuksissa.

Pelastustoimintaan on varattu noin 270 htv ja ensihoitopalveluun noin 130 htv palomiesresurssia. Pelastustoiminnan valmiudessa 24/7 olevat noin 40 palomiestä ovat jatkuvasti kykeneviä paikkaamaan ensihoitopalvelun päivittäiset ruuhkatilanteet. Suuronnettomuustilanteissa kaikki vapaavuorolla olevat noin 320 palomiestä ovat tarpeen mukaan käytävissä joko pelastustoiminnan tai ensihoidon tehtäviin tilanteen edellyttämällä tavalla. Lisäksi pelastusyksiköihin sijoitetut hoitotason palomiehet tuovat Helsingin ensihoidon ensivasteeseen ja reservivalmiuteen sellaisen terveydenhuollon ammattihenkilöiden lisäresurssin, jota mikään muu organisaatio ei kykene tarjoamaan.

Pelastuskoulun lakkauttaminen ja sitä myötä Helsingin mallisen ensihoidon koulutuskytkennän häviäminen aiheuttavat pidemmässä ajankänteessä uhkan ensihoitopalvelun eriytymiseen pois pelastuslaitoksen tuotantovastuulta. Mikäli näin kävisi, alentuisi pelastuslaitoksen henkilövahvuus noin 130 htv ja samalla tuhoutuisi Helsingin kaupungin tarpeisiin luotu ainutlaatuisen joustava ja moniosaava sekä ensihoitopalveluun että pelastustoimintaan käytettävissä oleva resurssi. Pelastustoimintaan jäivät noin 270 htv palomiestä eivät olisi enää turvaamassa ensihoitopalvelun päivittäisiä tai suurten onnettomuuksien resurssitarpeita. Tämä olisi Helsingin turvallisuuden kannalta erittäin haitallista ja alentaisi lisäksi turvallisuuspalveluiden kokonaistuottavuutta, koska sekä pelastustoiminnan että ensihoitopalvelun tuottajien olisi erikseen varauduttava merkittäviin resurssien kasvatustarpeisiin suuronnettomuustilanteiden ja poikkeusolojen varalta.

Uhat palomiesten saatavuudelle

Pelastuskoulun tuottamat pelastajat ovat kriittisiä Helsingin pelastuslaitoksen henkilöstön saatavuudelle. Pelastusopiston kapasiteetti ei riitä nykyisellään korvaamaan Pelastuskoulun lakkauttamisesta seuraavaa uusien pelastajien vajetta.

Pelastusopistosta valmistui 1.1.2016 -25.5.2018 yhteensä 175 opiskelijaa, joista vain yhdeksällä oli kotipaikka pääkaupunkiseudulla. Henkilöstön saatavuus pääkaupunkiseudulla on vaarassa, jos pelastajakoulutus keskitetään kokonaan valtion pelastusopistolle. Kuopiossa koulutetut ihmiset eivät välttämättä halua muuttaa Etelä-Suomeen töihin, jos heillä ei ole alueella sosiaalista verkostoa ja koska elinkustannukset ovat korkeammat kuin muualla maassa (vrt Hätäkeskuksen resurssiongelmista Yle.fi 12.10.2018).

Pelastuskoulun pelastajaoppilaat ovat nykyisin olennainen resurssi palomiesten kesälomien sijaisuuksissa. Koulun oppilaat perehtyvät jo

---

Postiosoite

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin

Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro

Alv.nro

16.10.2018

Pelastuskomentaja

---

opintojensa aikana Helsingin pelastuslaitokseen ja sen toimintamalleihin. Lisäksi opintoihin liittyvä Pelastusopistoa laajempi ensihoitokoulutus antaa opiskelijoille valmiudet toisena kesänä toimia ensihoitotehtävissä.

Mikäli Pelastuskoulun toimiluvat peruutetaan, tulee 30 kesäsijaisen rekrytoiminen yksinomaan Helsinkiin Pelastusopiston noin 180 nykyisestä opiskelijasta olemaan erittäin haasteellista. Lisäksi Pelastusopiston opiskelijoiden käytettävyys ensihoitotehtävissä on Pelastuskoulun oppilaita heikompaa ja heidän perehdyttämisensä tulee viemään lisää resursseja.

Pelastusalalla ei ylipäätään juurikaan ole vapailla työmarkkinoilla palomiehiä sijaistarpeisiin. Helsingin pelastuslaitoksen arvio onkin, että Pelastuskoulun lakkauttaminen tulee johtamaan siihen, että pysyvästi palkattujen palomiesten määrää on kasvatettava, jotta kesän loma-aikojen valmius kyetään ylläpitämään. Pelastuskoulun lakkauttaminen on vakava uhka ei vain Helsingin vaan laajemmin koko pk-seudun pelastuslaitosten henkilöstön saatavuudelle, kun niukasta työvoimaresurssista ryhdytään tosissaan kilpailemaan työnantajien kesken.

Pelastustoimen koulutusuudistuksen vaikutus

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportin (Sisäministeriö 8/2018) mukaan:

”Pelastustoimen tavoitteena on tuottaa synergiaetuja pelastustoimelle ja sosiaali- ja terveystoimelle pelastustoiminnassa ja ensihoitopalveluissa. Tämän mukaisesti mahdollisimman monella pelastajalla tulisi olla laaja pätevyys ainakin perustason ensihoitotoimintaan. Tavoitteena on täydentää koulutusjärjestelmää siten, että pelastajatutkinnon ohella tai siihen liittyen pelastajat saisivat terveydenhuollon ammattihenkilön statuksen (ensihoito).”

Sisäministeriön työryhmän raportissa on esitetty kaksi vaihtoehtoa terveydenhuollon ammattihenkilöstäytymisen liittämiseksi pelastajan koulutukseen. Molemmilla malleilla pelastajan koulutus pidentyisi nykyisestä 1,5 vuodesta 3 vuoteen. Työryhmän mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinto olisi pelastajatutkinnon ohella määritettävä pelastuslaissa lakisääteiseksi pätevyysvaatimukseksi pelastustoimen päätoimisen miehistön tehtävään. Samoin lakia Pelastusopistosta tulisi uudistaa, jotta siinä huomioitaisiin uudet tutkintovaatimukset.

Pelastusalan koulutuksen uudistushankkeen etenemisaikataulusta ei ole tietoa. Valtion Pelastusopisto ei ole pelastuslaitostyönantaja, joten se ei nykymallissa yksinään voi toteuttaa Pelastuskoulun kaltaista oppisopimusperusteista koulutusta pelastajan ammattitutkintoon liitettäväksi.

Postiosoite

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin

Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro

Alv.nro

16.10.2018

Pelastuskomentaja

Koulutuksen uudistaminen edellyttää lisäksi lainsäädännön muuttamista, mitä ei tulle tapahtumaan tällä vaalikaudella. Lainsäädännölliset uudistukset tapahtunevat aikaisintaan Pelastuslain kokonaisuudistuksen kanssa, jonka valmistelu alkaa vasta vuonna 2019.

Pelastuskoulun toimilupien peruuttaminen ei ole tarkoituksenmukaista tilanteessa, jossa Pelastusopistolla ei ole tarjolla korvaavaa mekanismia nopeaan terveydenhuollon ammattikelpoisuuden opiskeluun työn ohessa. Toimivaa konetta ei kannata rikkoa ja siksi Pelastuskoulun toimilupien kohtalo on ratkaistava samassa yhteydessä pelastusalan koulutuksen kokonaisuudistuksen kanssa.

Kokonaistaloudellisuus

Pelastuskoulussa annettava ammatillinen koulutus on rahoitettu yksinomaan Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen varoin. Pelastusopistossa annettava koulutus on valtion rahoittamaa. Vuosikymmenet Helsingissä on panostettu omien pelastajien koulutukseen, jotta Helsingin pelastuslaitos saa pääkaupungin toiminnan erityispiirteisiin ja laajaan ensihoito-osaamiseen kelpoista uutta henkilöstöä.

Koulutus Pelastuskoulussa on toteutettu kustannustehokkaasti ja toiminnallisesti optimaalisesti integroimalla opintokokonaisuudet ja pelastuskoulun resurssit pelastuslaitoksen työelämätarpeisiin ja kokonaisresursseihin. Tutkintojen opettajat ovat, paitsi ammattiopetukseen pedagogisesti pätevoidettyjä, myös jatkuvasti kiinni pelastuslaitoksen kenttätyössä pelastustoiminnan johtajina ja pelastusyksiköiden johtajina. Pelastuskoulun tilat ja kalusto ovat joustavasti varalla pelastustoimen muihin tarpeisiin ja toimii reservinä suuronnettomuustilanteissa.

Ammattitutkintoja antavan Pelastuskoulun toiminta on saumattomasti integroitu pelastuslaitoksen täydennyskoulutusta antavaan Helsingin pelastuslaitoksen osaamiskeskukseen. Tilat ja kalusto ovat osittain samoja ja opetushenkilöstöä voidaan käyttää ristiin. Täydennyskoulutuksen uudet menetelmät ja toimintatavat voidaan ottaa suoraan osaksi pelastajien ammattikoulutusta. Näin Pelastuskoulusta valmistuvat pelastajat ovat koulusta valmistuessaan suoraan valmiita pelastajan tehtäviin ilman erillistä perehdytystä, toisin kuin Pelastusopistosta rekrytoitavat palomiehet.

Kokonaistaloudellisesti Pelastuskoulun lakkauttaminen merkitsee sitä, että valtion on osoitettava lisäresursseja Pelastusopistolle korvaamaan Pelastuskoulun lakkauttamisesta aiheutuvat lisäkoulutettavien kustannukset. Tämä lisää valtion kustannuksia kokonaisuutena katsoen. Helsingin pelastuslaitoksen Osaamiskeskus jatkaa toimintaansa Pelastuskoulusta riippumatta. Ammattitutkintoihin nyt osoitetut panokset siirtyvät rekrytointiin, perehdyttämiseen, täydennyskoulutukseen ja osaamisen

---

Postiosoite

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin

Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro

Alv.nro

16.10.2018

Pelastuskomentaja

---

kehittämiseen. Kokonaistaloudellisesti sisäministeriön päätös kasvattaa palomieskoulutuksen kustannuksia valtakunnassa.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 16 luvun 5 §:n mukaan esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus, ellei toisin ole määrätty. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomaisen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Lisätiedot

Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, puhelin: 310 30010
henri.nordenswan(a)hel.fi

Liitteet

1 [Metropolian lausunto](#)